

Foto Glenn Murberg

Sven Erikson Del 4 (4) bystens avtäckning

Även i Rydboholm står det en byst av Sven Erikson, det är nästan som att han vakar över Rydboholm och kontoret som vi ser i bild. Denna bild fotograferade jag i början av 2000-talet men kommer att återvänta till Rydboholm nu i vår och fotodokumentera det mesta.

Sven Erikson hade en stark tro på sitt företags framtid och utvecklingsmöjligheter. Ständigt arbetade han på att genomföra förbättringar inom fabriken för att ge densamma större kapacitet och mångsidighet samt vävnaderna jämnare och högre kvalitet. Redan under det besvärliga året 1845 kunde fabriken ta eget färgeri i bruk. Sedan företagets ekonomiska ställning vid decenniets slut stabiliserats, vidtog Sven Erikson förberedelser för utvidgning av rörelsen. Inköpet av Viskafors bruk (1849) med dess betydande vattenkraft får säkerligen ses ur denna synpunkt. På 1850-talet lyckades Sven Erikson att få flertalet av sina planer realiserade. Ett tryckeri för bomullstyger kunde 1853 sättas i gång vid Rydboholm. Redan 1852 togs ett nybyggt väveri vid Svaneholm (omkr. 6 km. söder om Rydboholm) i bruk. Det följdes fyra år senare av ett helt nytt väveri vid Viskafors (omkr. 4 km. söder om Rydboholm). I båda fallen hade platsen bestämts av tillgången på vattenkraft. I samband med tillkomsten av Viskafors väveri koncentrerades företagets hela väverirörelse till denna plats, färgning, tryckning och appretering förlades till Rydboholm. Dit var också liksom förut bolagets ledning förlagd. Antalet vävstolar var 1857 efter tillkomsten av Viskafors väveri 790, och arbetspersonalen uppgick Samma år till 469 personer.

Ända till början av 1850-talet intog Rydboholms fabrik en absolut dominerande ställning i riket i fråga om den fabriksmässiga produktionen av bomullsvävnader. Dess tillverkning uppgick exempelvis för år 1850 till 2 015 986 alnar eller ungefär 87 % av samtliga fabrikers. Denna position kunde fabriken

givetvis icke i längden behålla. Sedan andra stora bomullsväverier grundats på olika håll och en skarp konkurrens från dessa börjat göra sig gällande, sjönk Rydboholms andel; år 1860 hade den nedgått till ej fullt 20 % av hela rikets fabriksstillverkning.

Under den amerikanska bomullskrisen 1861–65 hade Sven Eriksons företag i likhet med andra i samma bransch mycket stora svårigheter på grund av bristen på bomullsgarn. Betydande inskränkningar i driften blev nödvändiga, och ett stort antal arbetare måste permitteras, men Sven Erikson synes ha kunnat hålla fabrikationen i gång i större utsträckning än vid åtskilliga andra fabriker. Han har för övrigt på ett vackert sätt, väl överensstämmande med hans patriarkaliska läggning, sökt hjälpa sina underlydande i det svåra läget. Många av de arbetslösa fingo av honom understöd i en eller annan form. För andra sökte han bereda arbeten vid den stora ombyggnaden av vägen Borås–Sundholmen, till vilken ett avsevärt statsanslag hade utverkats, säkerligen till ej ringa del Sven Eriksons förtjänst. I arbetsdirektionen var han ordförande och den drivande kraften. Efter bomullskrisen, som bragt många fabriker på fall, kunde Sven Erikson säkerligen med tillfredsställelse konstatera, att hans eget företag stått sig ovanligt bra. Vid hans död kort därefter hade detta både i ekonomiskt och tekniskt avseende en mycket stabil grund.

Sven Erikson var affärsman och industriidkare, men han intresserade sig även för mycket annat, som rörde sig i tiden. Påfallande stort var exempelvis hans intresse för järnvägsfrågorna, som tidigt fångat hans uppmärksamhet. Sannolikt är, att de många engelsmännen i hans tjänst därvid spelat en viktig roll. En resa till Belgien och England under 1844, då Sven Eriksson personligen lärde känna järnvägarna, har säkerligen varit av betydelse. För att få till stånd en järnväg mellan Borås och Varberg nedlade han ett betydande arbete. Främst på hans initiativ utarbetade greve A. E. von Rosen 1852 ett förslag till en dylik, säkerligen ett av de äldsta järnvägsprojekten i vårt land. Tyvärr kunde planen ej realiseras under Sven Eriksons livstid.

Sven Erikson har gjort betydande, delvis banbrytande, insatser i vår materiella odling. Hans gärning ter sig ännu märkligare, om man erinrar sig bristerna i hans utbildning. Att han det oaktat lyckades, får anses bero på en lycklig förening av flera värdefulla egenskaper: en betydande naturlig begåvning, som satte honom i stånd att finna utvägar och nya vägar, en seg energi, som aldrig släppte taget, samt ett glättigt sinne och ett gott humör, som gjorde det lätt för honom att komma på god fot och samarbeta med människor i olika samhällskretsar. Hans arbete kröntes med stor framgång i ekonomiskt hänseende, men det vore säkerligen oriktigt att tro, att den materiella faktorn för honom varit den enda drivkraften. Sven Erikson var i själva verket en ideellt lagd man, som mottagit starka intryck av de andliga strömningarna i hembygden. Han betraktade sig snarast såsom en förvaltare av materiella resurser för att med dem vara till gagn för land och folk.

Har du egna bilder på det gamla Rydboholm eller någon berättelse får du gärna skicka ett mejl till mig. Jag är intresserad av det mesta och har du pappersbilder, diabilder, glasplåtar, negativ eller om bilderna sitter i ett fotoalbum och kan tänka dig att låna ut dessa till mig så jag kan få skanna av dessa. Hör av dig till gamlaboras@murberg.se.